

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:
№ 60-511000-3.02
2019 йил "10.11

Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлигининг 2014 йил
"13" 11 даги 430-сонли
бўйруғи билан тасдиқланди

КАСБИЙ ПЕДАГОГИКА

ФАНИНИНГ

ЎҚУВ ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	100000 – Гуманитар соҳа
Таълим соҳаси:	110000 – Педагогика
Таълим йўналишлари:	5111000- Касб таълими (5410200-Агрономия (деҳқончилик махсулотлари турлари бўйича))
	5111000- Касб таълими (5410500-Қишлоқ хўжалик махсулотларини сақлаш ва дастлабки ишлаш технологияси)
	5111000- Касб таълими (5430100-Қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш)
	5111000- Касб таълими (5430200-Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва автоматлаштириш)

Тошкент- 2014

Фаннинг ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йуналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалари фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг 2014 йил “10” 11 даги “5” -сонли мажлис баённомаси билан маъқулланган.

Фаннинг ўқув дастури Тошкент давлат аграр университетига ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

Ш.И.Мамараджабов – “Педагогика, психология ва ўқитиш методикаси” кафедраси доценти, педагогика фанлари номзоди.

Тақризчилар:

1. Ю.Якубов ТошДАУ “Фалсафа” кафедраси доценти, фалсафа фанлари номзоди.
2. Д.Химматалиев ТИМИ “Педагогика, психология ва ўқитиш методикаси” кафедраси доценти, педагогика фанлари номзоди

Фаннинг ўқув дастури Тошкент давлат аграр университети Ўқув-услубий кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2014 йил “5” 07 даги “9” –сонли баённома)

КИРИШ

Мазкур ўқув дастурда педагогика фанининг муаммоларидан бири бўлган “Касбий педагогика” фани мазмунида акс этувчи ҳамда бўлажак агроном-педагогларнинг педагогик фаолиятини самарали ташкил этиш, педагог ва талаба ўртасидаги ижобий ва ижодий муносабатни шакллантириш ва ривожлантириш, уларнинг педагогик маҳоратларини ошириш, дарсларни ташкил этишнинг янги услубларини ишлаб чиқиш масалаларига эътибор қаратилган. Ушбу дастур Ўзбекистон Республикасида таълимни ривожлантиришнинг янги босқичида касб таълими асослари, ўрта-махсус ва касб-хунар таълимини ташкил этиш ва бошқариш тўғрисидаги асосий норматив ҳужжатлар, ўрта-махсус, касб-хунар таълими мазмуни ва унинг ишлаб чиқилишига қўйиладиган талаблар билан боғлиқ масалаларни қамрайди.

Фаннинг мақсади ва вазифалари

Фанни ўқитишдан мақсад - талабаларда ўрта махсус, касб-хунар таълимини ташкил этиш ва бошқариш, ушбу жараёнларда таълим сифатини таъминлаш борасидаги билим, кўникма ва малакаларни шакллантириш орқали уларнинг бўлажак касбий-педагогик фаолияти самарадорлигини таъминлашдан иборат.

Фаннинг вазифаси - талабаларга Ўзбекистон Республикасида касбий таълимни ривожланиш тарихи, таълимнинг узлуксизлиги ва давомийлиги, узлуксиз таълимнинг мақсади, мазмуни, тузилиши, узлуксиз касбий таълим тушунчаларини, ўрта махсус касбий таълимни ташкил этиш ва бошқариш тўғрисидаги асосий норматив ҳужжатлар, ўрта махсус, касб-хунар таълими мазмунига қўйиладиган талаблар, касб-хунар коллежларини бошқариш тизими, талабаларга педагогик-психологик билимларни умумкасбий ва махсус фанларни ўқитиш жараёнига таъбиқ этишни ўргатишдан иборат.

Фан бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар

Касбий педагогика ўқув фанини ўзлаштириш жараёнида бакалавр:

- Ўзбекистон Республикасида касб-хунар таълими ривожланиш тарихини, “Таълим тўғрисида”ги Қонун ва “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”, таълимнинг узлуксизлиги ва давомийлигини таъминлашни;
- узлуксиз таълимнинг мақсади, мазмуни, тузилиши, узлуксиз касбий таълим тушунчаларини; ўрта махсус, касб-хунар таълимини ташкил этиш ва бошқариш тўғрисидаги асосий норматив ҳужжатларни, ўрта махсус касб-хунар таълими тизимида касбий таълимнинг мақсади ва вазифаларини;
- ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида касблар ва мутахассисликларнинг синфланишини;
- касб-хунар коллежларини битирувчи-кичик мутахассисга

- кўйиладиган талабларни;
- ўрта махсус, касб-хунар таълими мазмуни: фан соҳалари бўйича ўрта махсус, касб-хунар таълими стандартлари;
- касб-хунар таълими мазмунини шакллантириш тамойиллари;
- умумий политехник ва махсус таълим моҳияти, вазифаси ва тавсифини;
- умумтехник ва умумтехнологик ва махсус тайёргарлик касб-хунар таълими мазмунининг таркибий қисми эканлиги;
- касб-хунар таълими мазмунини танлаш ва таҳлил қилишнинг илмий-методик асослари;
- касб-хунар коллежларини бошқаришнинг тузилиши: кичик мутахассисларнинг касбий билим, кўникма ва малакаларини шакллантириш қонуниятлари;
- касбий таълимнинг чет эл тажрибаси билан алоқадорлиги: таълимнинг дуал тизимини *билиши керак*;

Ўрта махсус, касб-хунар таълимни ташкил этиш ва бошқариш, касб-хунар коллежларини битирувчи-кичик мутахассисга кўйиладиган талабларни; касбий таълим мазмунини танлаш ва таҳлил қилишни; таълимнинг асосий шакллари, тамойиллари ҳамда тарбия методлари ҳақидаги билимларни амалда қўллай олишни; касб-хунар таълими мазмунини белгиловчи меъёрий ҳужжатлар билан ишлаш олишни; касбларни таҳлил қила олишни; блок-модулли ўқитишнинг методик асосларини амалда қўллай олиш *кўникмаларига эга бўлиши керак*.

Олий касбий таълим тизими; ишчи касбларни таҳлил қила олиш; касб таълимининг фалсафий-методологик асослари; касб таълими тизимини тадқиқ қилиш методлари; касб таълимининг тараққий этиш босқичлари; бозор иқтисодиёти шароитида таълим муассасаларини ривожлантириш истиқболларини белгилаш *малакаларига эга бўлиши керак*.

Фаннинг ўқув режасидаги бошқа фанлар билан боғлиқлиги ва услубий жиҳатдан узвийлиги

“Касбий педагогика” фани педагогика, педагогик маҳорат, психология, меҳнат ва муҳандислик психологияси, кишлоқ хўжалиги фанлари, материаллар технологияси, машинасозлик фанлари, физика, математика, ахборотлар технологияси, чизмачилик, радиоэлектроника, материалшунослик, агрономия мутахассислигига оид умумкасбий ва махсус фанлар, техника хавфсизлиги ва бошқа фанлар билан узвий боғлиқдир.

Фаннинг илм-фан ва ишлаб чиқаришдаги ўрни

Ўрта, махсус, касб-хунар таълими Ўзбекистон Республикасининг узлуксиз таълим тизимининг ўзига хослигини таъкидловчи муҳим бўғини

ҳисобланиб, у тегишли давлат таълим стандартлари доирасида ўрта махсус, касб-хунар таълими берилиши, ўқувчиларнинг касб-хунарга мойиллиги, билим ва кўникмаларини чуқур ривожлантирилиши. танлаб олинган касб-хунар бўйича бир ёки бир неча ихтисослик эгаллашларини таъминлайди.

Мазкур фан доирасида талабалар Ўзбекистон Республикасининг узлуксиз таълим тизими, унда ўрта махсус, касб-хунар таълимнинг тутган ўрни, касб-хунар таълими мазмунини таркиб топтиришнинг асосий тамойиллари, касб-хунар коллежларида бошқаришнинг тузилиши ва соҳадаги илғор тажрибалар билан танишадилар.

Фанни ўқитишда замонавий ахборот педагогик технологиялари

Талабаларнинг Касбий педагогика фанини ўзлаштиришлари учун ўқитишнинг илғор ва замонавий усулларидан фойдаланиш, янги ахборот ва педагогик технологияларни татбиқ қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Фанни ўзлаштиришда дарслик, ўқув ва услубий қўлланмалар, маъруза матнлари, тарқатма материаллар, электрон материаллар, виртуал стендлардан фойдаланилади.

Маъруза ва амалий машғулотларда мос равишда илғор педагогик технологиялардан фойдаланилади.

АСОСИЙ ҚИСМ

Фанга кириш

“Касбий педагогика” фан сифатида

Ўзбекистон Республикасида таълимни ривожлантиришнинг янги босқичида касбий педагогика фанининг ўрни. Касбий педагогика фанининг мақсад ва вазифалари. Касбий педагогиканинг асосий тушунчалари: касбий таълим, касбий таёргарлик, касбий таёргарлик, касбий тарбия, касбий махорат, касбий педагогика фанинг бошқа фанлар билан алоқаларини ўрганиш.

Касбий педагогика фанининг фалсафий-методологик асослари.

Касбий педагогикада қўлланиладиган илмий тадқиқот методлари.

2 Касбий педагогиканинг шаклланиши ва ривожланиши

Касбий педагогиканинг тарих саҳифалари. Ўрта Осиё мутафаккирлари касбий таълим ҳақида. X-XII ва XII-XIII асрларда касбий таълим. Касбий таълим тизимида миллий ислохотлар йўналишларининг моҳияти: таълимнинг Ўзбекистон халқлари маданияти билан бойитилган миллий тарих, миллий анъана ва одатлар билан узвий боғлиқлиги, бошқа халқлар маданияти ва тарихига ҳурмат уйғотишнинг муҳим воситаси сифатида тан олиниши.

Ўзбекистонда касб-таълими тизими ва унинг чет эл касб таълим тизимлари билан қиёсий ўрнатилганлиги. Германияда касб-таълими тизими. Германияда касбий таълимнинг тузилмаси. Касбий таълим тизимининг пайдо бўлиши ва унинг таълим-тарбия жараёнидаги ўрни. Давлат тасуруридаги олий ўқув юрғлари мазмуни ва моҳияти. Чет элда касбга йўналтириш ишлари ҳақида умумий маълумот. Францияда таълим тизими. Француз бакалаврияти ва магистратураси ҳақида тушунча.

Ўзбекистон Республикасида таълим тизими ислохотлари

Ўзбекистон Республикаси Кадрлар тайёрлаш миллий моделининг ўзига хослиги. Таълим тизими ислохотларини муваффақиятини амалга ошириш шарт-шароитлари: миллий педагогик меросга таяниш, янги мақсад ва вазифаларини аниқ белгилаб олиш, босқичма-босқич амалга ошириш. Таълим тизими ислохотларининг моҳияти: изчиллик, очиқлик, жамиятнинг талабларига жавоб бериш, жаҳон касб ва таълим бозоридида самарали фаолият юритиш ва рақобат қила олиш.

“Узлуксиз таълим” тушунчаси. Узлуксиз таълим тузилиши. Касбий таълим тизими ва турлари. Касбий таълим ривожланишининг асосий омиллари. Узлуксиз, ўрта-маҳсус, касб-хунар таълими тизимида касб-хунар таълимнинг ўрни ва аҳамияти.

Ўзбекистон Республикаси янги, давлат таълим сиёсатининг тамойиллари. Миллий дастурнинг кадрлар тайёрлаш тизими ва мазмуни, мамлакатнинг иқтисодий ва ижтимоий ривожланиш истикболлари, жамият эҳтиёжлари, фан, маданият, техника ва технологиянинг замонавий ютуқларидан келиб чиққан ҳолда, қайта тузиш вазифалари.

Кадрлар тайёрлаш тизими ривожланишининг асосий йўналишлари. Миллий дастурни амалга ошириш босқичлари. Шахс - Миллий моделининг асосий компоненти. Узлуксиз таълим тизимини амалга ошириш ва ривожлантириш тамойиллари. Миллий дастурни амалга оширишнинг асосий ташкилий чора-тадбирлари.

Узлуксиз таълим тизимида ўрта маҳсус, касб-хунар таълимнинг ўрни ва аҳамияти

Ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тушунчаси. ЎМКХТ ривожланиши мақсади, тамойиллари, касбий таълим, узлуксизлик, кетма-кетлик, инсонпарварлик ва демократиклик. ЎМКХТ тизимининг тавсифи ва ўзига хос жиҳатлари.

ЎМКХТ таълим муассасалари, академик лицей, касб-хунар коллежи тушунчалари.

ЎМКХТ таълим муассасалари мақсад ва вазифалари. Ўрта маҳсус, касб-хунар таълими ҳақидаги диплом.

Таълимни стандартлаштириш. Ўрта маҳсус, касб-хунар таълими мазмуни, мақсад ва вазифалари

Давлат таълим стандартлари ҳақида тушунча. “Стандартлаштириш тўғрисида”ги қонун. Таълим стандартлари. ЎМКХТ таълим стандарти

тушунчалари. ДТС мақсади, функциялари, вазифалари ва тамойиллари
ДТСни ишлаб чиқиш ва амалга қўллашга қўйиладиган талаблар. Бозор
муносабатларига ўтиш шароитларида касбий таълим сифатига талаблар.
Стандартлаштиришнинг меъёрий элементлари. Стандартлаштириш
турлари. ЎМКХТ давлат таълим стандартларининг функциялари.
ЎМКХТ ДТС мақсади, функциялари, вазифалари, тамойиллари. ЎМКХТ
ДТС. ДТСга, уни ишлаб чиқиш ва амалда қўллашга қўйиладиган
талаблар. ДТСни ишлаб чиқиш ва амалга киритиш босқичлари. ДТСнинг
таркибий қисмлари. Стандартлаштириш объектлари. ДТС мазмуни.
ДТСнинг Давлат ва миллий-минтакавий таркибий қисмлари. Бозор
муносабатларига ўтиш шароитларида касбий таълим сифатига талаблар.
ДТС киритилиши касб-хунар коллежларида малакали мутахассисларни
тайёрлаш сифатини баҳолашнинг асосий мақсади сифатида. Таълим
сифати. Таълим сифатини назорат қилиш, таълим сифатини баҳолаш
тушунчалари. Стандартлаштириш, таълим стандарти. ЎМКХТ таълим
стандарти тушунчалари. Стандартлаштиришнинг меъёрий элементлари.
Стандартлаштириш турлари. Ўрта махсус, касб-хунар таълими мазмуни
(давлат таълим стандартлари, ўқув режалари ва дастурлари). Ўрта махсус,
касб-хунар таълими ўқув муассасалари турлари ва улардаги таълим-
тарбия жараёни.

Ўзбекистон Республикаси халқ хўжалигининг асосий тармоқлари

Ўзбекистонда халқ хўжалиги тармоқлари. Қишлоқ хўжалиги, кичик
корхоналар, кичик бизнес. ЎМКХТдаги тайёрлов йўналишлари касблар
ва ихтисосликлар ҳақида тушунча. Касб-хунар коллежларида, кичик
мутахассис тайёрлаш тизими, касблар йўналишлари бўйича Умумдавлат
Классификатори мақсади, вазифалари ва объектлари. Мутахассислик,
кичик мутахассис, унинг вазифаси ва касбий фаолият соҳаси.

Ўрта махсус касб хунар таълими битирувчиларини ишлаб чиқаришга мослашуви

Кичик мутахассислар ва юқори малакали ходимларни тайёрлашнинг
назарий асосларининг моҳияти ва вазифалари. Кичик мутахассислар ва
юқори малакали ходимлар тайёрлашнинг жамият тараққиётидаги роли.
Кичик мутахассислар ва юқори малакали ходимларни тайёрлашда
тарбия, таълим усуллари ва турларининг ўзига хос хусусиятлари. Буюк
алломаларнинг меҳнат таълим, тарбияси ҳақида билдирган фикрлари,
тажрибалари. Технологик билимларнинг мазмуни ва моҳияти.
Технологик билимларнинг узлуксизлиги, баркамол шахсни
шакллантиришда технологик билимларнинг аҳамияти. Ишлаб чиқариш
корхонасининг мақсад ва вазифалари.

Прогностик билимларнинг таълим жараёнидаги ўрни. Ишлаб
чиқариш турларига қараб ходимларни шу соҳага тайёрлаш. Ишлаб
чиқариш жараёнининг ўзига хос хусусиятлари.

Таълим ва ишлаб чиқариш ўртасидаги алоқаларни амалга ошириш жараёнлари

Ишлаб чиқариш таълими ва унинг ўзига хос хусусиятлари. Корхоналарнинг янги хўжалик юритишга ўтиши, фаолият турлари кенгайиши ва ўзгариши, ўрта ва кичик бизнес ривожланиши ва жамиятнинг юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш ижтимоий буюртмасини бажариш. Ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар шароитида касбий таълим тизимини ислох қилиш. Кичик мутахассисларга (коллеж битирувчиларига) қўйиладиган талаблар. “Ижтимоий ҳамкорлик” тушунчаси. Ижтимоий ҳамкорлар билан фаолият юритишда таълим муассасаларининг мустақиллигини ошириш. Корхона ва таълим муассасаларининг янги турдаги ҳамкорлик шакллари: ижтимоий ҳамкорлар билан икки ёклама, уч ёклама шартномалари.

Босқичли ўқитиш назарияси. Ишлаб чиқариш таълими даврлари.

Касб педагогикасининг дидактик принциплари

Дидактика. Касб ҳунар таълими жараёнлари таҳлили ва асосий дидактик тушунчалар. Касб- ҳунар таълимида умумдидактик тамойиллар: онглилик ва фаоллик, илмийлик, системаллик, назария ва амалиёт бирлиги, таълим ва тарбиянинг бирлиги, кўрсатмалилик. Таълим соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий тамойиллари ва уларни касб-ҳунар таълимида қўллаш.

Касб-ҳунар таълими жараёнининг иштирокчилари ва жараёнларини лойиҳалаштириш

Таълим-тарбия жараёнида, шунингдек, касб-ҳунар таълими жараёнида ўқитувчи ва ўқувчиларнинг ўзаро ҳамкорлиги. Таълим жараёнини лойиҳалаштириш ва унинг аҳамияти. Касбий педагогикада таълим мазмуни.

Касбий педагогикада таълим методлари

Метод ҳақида тушунча. Касбий таълим методлари ва уларнинг умумий тавсифномаси. Назарий таълим ва ишлаб чиқариш таълими методлари. Фаоллик методи. Таълим методларини гуруҳлаш.

Таълим олувчиларнинг билим, кўникма ва малакаларини назорат қилиш

Касб-ҳунар коллежларида ўқувчиларнинг билим, кўникма ва малакаларини назорат қилиш усуллари. Баҳолаш мезонлари ҳақида тушунча. Рейтинг тизими ва унинг тавсифи. Назорат ва баҳолашнинг таълим жараёнидаги аҳамияти.

Дарс машғулотларини ташкил этишнинг замонавий шакллари

Дарсларни таснифлаш тарихи. Дарс типлари. Замонавий дарс ва унга қўйиладиган талаблар.

14 Педагогик фаолият ва унинг ўзига хос хусусиятлари

Аждодларимизнинг ўқитувчининг ижтимоий сифатлари тўғрисида қарашлари. Замоनावий ўқитувчининг ижтимоий сифатлари ва касбий шаклланиш. Ўқитувчининг педагогик фаолияти. Фаолият услуги. Бугунги кун ўқитувчисига қўйилаётган замонавий талаблар. «Фаолият» тушунчаси. Фаолият турлари. Касбий фаолият. Касбий фаолият объектлари. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларида зарурий билим малака ва қўникмаларни шакллантириш.

15 Педагогик қобилиятлар тизими ва коммуникатив қобилият

Ўқитувчи қобилиятида педагогик қобилиятнинг ўрни. Қобилиятнинг психологик-педагогик тавсифи. Педагогик қобилиятнинг асосий турлари.

Педагогик мулоқот қобилиятлари. Педагог ва ўқувчи орасидаги муомала маданияти. Коммуникатив ўзаро таъсир этиш усуллари. Отаналарнинг фарзандлар тарбиясидаги конфликтларни юзага келтирувчи омиллар.

16 Касбий педагогик маҳорат ва мулоқот услублари

Касбий маҳорат ҳақидаги таърифлар. Педагогик маҳорат компонентлари: инсонпарварлик, педагогик билимлар, педагогик қобилият, педагогик техникани ўрганиш.

Касбий педагогик фаолиятнинг концептуал асослари. Касбий педагогик фаолият ва касбий таълим ўқитувчисига қўйиладиган талаблар. ЎМКҚТ педагогининг дидактик фаолияти. Педагогик фаолиятнинг таркибий қисмлари. Касбий педагогик билимлар. Педагогик техника. Индивидуал услубдаги фаолият. Ўқитиш мақсадлари. Мутахассис модели ўқув мақсадларини аниқлашнинг асослари. Ўқитиш мақсадларини қўйиш усуллари. Мақсадлар таксономияси.

17 Касб таълими дуал тизими

Касб-хунар таълимини бевосита ишлаб чиқариш жараёнлари билан боғлиқлиги. Таълимни ишлаб чиқариш орқали амалга ошириш шакллари, турлари. Ўрта махсус касб-хунар таълими битирувчиларининг ишлаб чиқаришга мослашувчанлиги. Ишлаб чиқариш таълимининг даврлари. Ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш. Касбни ўзлаштиришнинг бошланғич даврларининг ўзига хос хусусиятлари. Касбни ўзлаштиришнинг тайёргарлик даврининг моҳияти ва вазифалари. Касбни ўзлаштириш, назорат қилиш ва яқунлаш даврининг мазмуни ва аҳамияти. Германия Республикасининг “дуал тизим” системасини ўрганиш ва ҳаётга татбиқ этиш.

18 Касб-хунар таълимини бошқариш

Ўрта махсус касб-хунар таълими муассаларини бошқаришни умумий ва илмий асослари. Ўрта махсус касб-хунар таълими муассаларига раҳбарлик қилиш, раҳбар ишининг вазифалари. Бошқарув қондалари.

Ўқув жараёнини режалаштириш, ташкиллаштириш ва ундаги ўқитиш методлари, ҳамда воситаларини ўзгартириб туриш. Ҳозирги кунда касб-хунар коллежларини бошқаришнинг демократия ва ўз-ўзини бошқариш асосида амалга оширилиши тўғрисида билимларни таркиб топтириш.

19 **Ўқитувчи ва раҳбарларда бозор иктисодиёти шароитида бошқарув маҳоратларини шакллантириш**

Педагогик ва психологик бошқарув тўғрисида тушунча. Бошқарув жараёни босқичлари. Бошқарув услублари. Бошқарувга ҳозирги замон талаби билан ёндашув. Яққа шахс ва жамоа билан ишлаш усуллари. Касб-хунар коллежларини бошқаришда ўқитувчининг роли, фаол, ташаббускор ва ижодкор муносабати. Таълим тарбия жараёнини бошқаришда ўқитувчининг роли. Ўқитувчининг талабалар орасида соғлом психологик муҳит яратиш йўллари.

20 **Ўрта махсус, касб-хунар таълими (ЎМКХТ) касблари ва мутахассисликларини туркумлаш**

Ўрта махсус касб-хунар таълими мутахассисликлари ҳақида тушунча. Касблар йўналишлари бўйича Умумдавлат классификатори тўғрисида маълумот. ЎМКХТ мутахассислик ва касблар йўналишлари бўйича Умумдавлат классификатори мақсади, объектлари. Кичик мутахассис вазибалари, касбий фаолият соҳаси. Таснифланиш тузилмаси.

21 **Касб-хунар таълими муассасаларида тарбиявий ишлар назарияси ва амалиёти**

Касб-хунар коллежларида ўқувчиларни тарбиялаш. Касб-хунар коллежларида ўқувчиларни тарбиялашнинг мақсад ва вазибалари, касб-хунар коллежларида ўқувчиларни тарбиялашга қўйиладиган талаблар. Ўқувчиларни ўрганишнинг педагогик-психологик методлари. Касб-хунар коллежларида ўқувчиларни тарбиялаш методлари. КХТда гуруҳ мураббийлари ишини режалаштириш ва ташкил этиш.

22 **Касб-хунар таълимини умумий ўрта таълим, олий таълим ва фан билан интеграциялаш**

Касб-хунар таълимини умумий ўрта таълим, олий таълим ва фан билан интеграциялаш омиллари. Касб таълимининг илмий тадқиқот ишлари билан интеграцияси. Мавзулараро интеграция асосида ўқув-билув жараёнини ташкил этиш. Интеграциялаштирилган таълим жараёнини бошқарадиган ўқитувчиларни тайёрлаш ва малакасини ошириш ҳамда уларга методик имкониятлар яратиш.

23 **Касб-хунар таълимида ўқувчи шахсини шакллантириш**
Касб-хунар таълимда ўқувчилар шахсини шакллантириш. Уларни ақлий ва жисмоний камол топтиришда умумий ҳамда махсус билим беришнинг энг муҳим воситалари. Ўқитиш жараёни давомида

Ўқувчиларнинг билиш кучларини ривожлантириш. Мутахассислик фанларининг ўқувчи шахсини шакллантиришдаги роли.

371 Таълим жараёнини ташкил этишда инновацион технологиялар

Касб-хунар коллежларида ўқитишни ташкил этишнинг замонавий усуллари. Ўқитишнинг шакл ва методларини синфларга ажратиш. Якка ҳолда ва жамоа бўлиб дарс ўтишни ташкил этиш. Педагогик технология ҳақида маълумот. Касб таълимида ахборот технологиялари. Педагогик технология турлари. Муаммоли таълим технологияси ва унинг мақсади, вазифаси. Касбий фанларни ўқитишда илгор педагогик технологияларни қўллашнинг аҳамияти ва зарурати. Мунозара, ақлий ҳужум, кластер, бумеранг методлари ва уларни таълим жараёнида қўллаш. Дидактик ўйин технологиялари.

372 Касб таълими педагог ходимларини тайёрлаш ва малакасини ошириш

Касбий малакавий тузилмада кадрларнинг ўзгариши. Ишлаб чиқариш жараёнининг асосий функцияси. Ходимлар ихтисослигини таҳлил қилиш методикаси. Кенг қамровли соҳа ходимлари ва юқори малакали ходимлар ҳақида тушунча. Глобаллашув шароитида кенг қамровли ва юқори малакали ходимлар тайёрлашга қўйиладиган асосий талаблар.

Амалий машғулотларнинг тахминий рўйхати

- Касбий педагогика мазмунини белгиловчи асосий илмий йўналишлар
- Касбий педагогика фанининг бошқа фанлар билан алоқадорлиги
- Касбий таълим тизимида миллий ислохотлар йўналишларининг моҳияти
- Узлуксиз таълим тизими ва турлари
- Узлуксиз таълим тизимида ўрта-маҳсус, касб-хунар таълими тизимининг ўрни ва аҳамияти
- Ўзбекистонда халқ хўжалигининг асосий тармоқлари
- Таълим ва ишлаб чиқариш орасидаги алоқаларни амалга ошириш жараёнлари
- Кичик мутахассисларга қўйиладиган талаблар
- Корхона ва таълим муассасаларининг ҳамкорлик шакллари
- Касб-хунар таълимида умумдидактик тамойиллар
- Касб-хунар таълимини ташкил этиш шакллари
- Касб-хунар таълимида ўқитиш воситаларидан фойдаланишнинг ўрни ва аҳамияти
- Ўқувчиларда касбий билим, кўникма ва малакаларни шакллантириш
- Таълим методларини таснифлаш
- Таълим методларини қўллаш
- Ўқитувчининг назорат ва баҳолаш бўйича вазифалари

- Ўқитувчининг методик ишлари
- Ўқитувчига қўйилаётган замонавий талаблар
- Ўқитувчи педагогик фаолиятининг таркибий қисмлари
- Педагогик мулоқотни ўрнатиш йўллари
- Касбий педагогик фаолият. Касбий фаолият объектлари
- Касбий таълим ўқитувчиларида зарурий билим, кўникма ва малакаларни шакллантириш
- ЎМКХТ муассасаларида услубий ишларни ташкил этиш
- Педагогик қобилиятларни шакллантириш йўллари
- Ўқув мақсадларининг таълим-тарбия жараёнидаги ўрни ва аҳамияти
- Ўқув мақсадларини ишлаб чиқиш
- Касб-ҳунар таълимини ишлаб чиқариш таълими билан боғлаш
- Касб-ҳунар таълими муассасаси раҳбари ишининг мазмуни
- Раҳбарлик қобилиятларини шакллантириш ва ривожлантириш йўллари
- ЎМКХТ мутахассислик ва касблар йўналишлари бўйича Умумдавлат классификатори
- КХҚлари ўқувчиларини тарбиялашнинг мақсад ва вазифалари
- КХТда таълим-тарбия жараёни сифатини назорат қилиш
- КХТни умумий ўрта, олий таълим ва фан билан интеграциялаш омиллари
- Мутахассислик фанларининг касб-ҳунар коллежи ўқувчилари шахсини шакллантиришдаги роли
- Инновацион технологиялардан фойдаланиш амалиёти
- КХТ жараёнида муаммоли таълим технологияларидан фойдаланишнинг ўзига хос имкониятлари
- КХТ жараёнида дидактик ўйин технологияларидан фойдаланиш
- Узлуксиз таълим тизимида агроном-муҳандис-педагог ходимларни тайёрлаш ва малакасини ошириш

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Талаба мустақил ишни тайёрлашда фаннинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда куйидаги шакллардан фойдаланиш тавсия этилади:

- дарслик ва ўқув қўлланмалар бўйича фан боблари ва мавзуларини ўрганиш;
 - таркатма материаллар бўйича маъруза қисмини ўзлаштириш;
 - ўқитиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимлари билан ишлаш;
 - фаннинг боблари ва мавзулари устида ишлаш;
 - талабаларни ижодий жараёнга йўналтириш, уларни таҳлил қилиш, мустақил ишлашга ўргатиш, машқлар бажариш;
 - янги техника, жиҳозлар, кенг қўламли илмий иш олиб боришга қулай жараёнлар ва технологияларни ўрганиш;

• илмий-тадқиқот ишларини бажариш билан боғлиқ ҳолда фаннинг муайян боблари ва мавзуларини чуқур ўрганиш.

Мустақил ишни ташкил этиш мазмуни:

1. “Соғлом бола йили” давлат дастуридан ўрин олган ёшларни касбга йўналтириш масалалар таҳлили ва уларнинг ижроси.
2. Касб таълими мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.
3. Ўқитиш воситалари дидактик категория сифатида.
4. Касбий таълимда устоз-шогирд муносабатлари.
5. Касбий таълимнинг методологик асослари.
6. Фан-техника таракқиётининг касб таълими мазмунига таъсири.
7. Глобаллашув шароитида касбий педагогиканинг назарий асослари.
8. Педагогик жамоани бошқаришдаги илғор тажрибалар.
9. Мамлакатни модернизация қилиш шароитида касбий таълимни ривожлантиришдаги асосий йўналишлар.
10. Касбий педагогикада тадқиқот методлари.
11. Касбий таълимда инновацион технологиялар.
12. Касбий таълим мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.
13. Кучли фуқаролик жамиятини қуриш шароитида иктисодчи-педагог мутахассислар тайёрлашнинг янги тизим тамойиллари..
14. Педагогик технологиянинг таркибий қисмлари.
15. Меҳнат ва касб таълимининг концепциялари.
16. Касбий таълимнинг тарбиявий хусусияти.
17. Ёшларни касбга йўналтиришнинг назарий шарт-шароитлари.
18. Касбий-педагогик таълимнинг фалсафий-методологик асослари.
19. Касбий педагогикада таълим мезонлари.
20. Хорижий давлатларда касбий таълим.
21. Касб-ҳунар таълими жараёнини такомиллаштиришда замонавий педагогик технологиялардан фойдаланиш.
22. Маънавий-ахлоқий, кучли фуқаролик жамиятини қуриш жараёнида кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш омил ва муаммолари.
23. Касбий таълим муассасаларида замонавий педагогик технологияларни қўллаш истикболлари.

Курс ишини ташкил этиш бўйича услубий тавсиялар

Касбий педагогика фанидан курс иши аниқ муаммо ва амалий масалаларни ечиш билан боғлиқ бўлган мустақил бажариладиган ишдир. Касбий педагогика фанидан курс иши талабаларнинг назарий ва амалий қўникмалари даражасини тавсифлайди ва фанни ўрганиш жараёнида олган билимларини мустақкамлашга, амалий фаолиятда қўллашга ёрдам беради.

Курс иши қуйидаги талабларга жавоб бериши керак:

- илмий ва ўқув адабиётларни таҳлил қилиш, ўрганилаётган муаммони асосли тадқиқ эта олиш;

- мавзуга оид назарий тушунчаларни тахлил қила олиш;
- таълим жараёнида бошқарув функцияларини самарадорлигини ошириш бўйича мустақил равишда таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқиш, уларни амалиётда бажариш.
- хулосалар, таклиф ва тавсияларни асослаш;
- материални мантиқан тўғри ва мустақил ёрита билиш;
- давлат стандартлари талабларига мувофиқ курс иши ва адабиётлар рўйхатини тўғри расмийлаштириш.

Бажарилган курс ишини талабанинг ўрганаётган муаммо бўйича илмий адабиётни, тадқиқот мақсади ва вазифаларни тўғри қўя олганлигидан далолат бера олиши керак.

Шунинг учун талаба курс ишини бажаришда ушбу фандан олган назарий билимларини умумлаштириб, ўзи мустақил ёзиши талаб этилади.

Дастурнинг информацион-методик таъминоти

Мақкур фанни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот-коммуникацион технологияларни қўлланилиши назарда тутилган.

- маъруза дарсларида замонавий компьютер технологиялари ёрдамида презентацион ва электрон-дидактик технологиялардан;
- лаборатория машгулотларида слайдлар, мультимедиа воситаларидан;
- машгулотларда Интернет тизими янгиликлари, дарсликларнинг электрон версиялари, лингофон қурилмаларини қўллаш назарда тутилади.

Фойдаланиладиган адабиётлар

рўйхати

Асосий адабиётлар

1. Олимов . К.Т. Касб таълими услубияти. Ўқув қўлланма. -Т.: 2006.164 б.
2. Рашидов Х.Ф. ва бошқалар. “Касбий педагогика” блокинни ўқитиш методикаси. Ўқув-услубий қўлланма (Малака ошириш ва қайта тайёрлаш курслари учун). -Т.: ЎМКХТХМО ва УҚТИ, 2007. - 200 б.
3. Нишоналиев У.Н. Касбий таълим педагогикаси. Ўқув қўлланма. -Т.: ТДПУ, 2007 й.
4. Абдукуддусов О., Рашидов Ф. Касб-хунар таълими педагогикаси. Ўқув қўлланма. УМКХТХМО ва УҚТИ, Т. - 2009.120 б.
5. Муслимов Н.А., Қўйсинов О-А., Шарипов Ш.С. “Касб таълими педагогикаси”¹ фанидан ўқув методик мажмуа. Низомий номидаги ТДПУ, 2011. - 20 б.

Қўшимча адабиётлар

1. Курбанов Ш.Б., Сейтхалилов Э.А. Национальная программа по подготовке

Кадров- основа достижения стратегической цели. -М.: ГОЕГАР, 2000.

2. Курбанов Ш.Е., Сейтхалилов Е.А. Управление качеством образования. Т.:

Шапк, 2004 (русс. яз.), 2006 (узб. яз.).

3. Рашидов Х.Ф. Особенности развития среднего специального, профессионального образования в Узбекистане: - Т.:Фан. 2004. -287с.

Интернет сайтлари

1. www.ziyo.uz

2. www.pedagog.uz

